

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek – Závěrečná práce – CŽV

Student: Kateřina Košvancová

Obor: Český jazyk se zaměřením na vzdělávání se sdruženým studiem Dějepis se zaměřením na vzdělávání

Název práce v českém jazyce: Čechovův Racek v interpretacích současných českých divadel

Název práce v anglickém jazyce: Chekhov The Seagull in interpretations of contemporary Czech theatres

Vedoucí práce: PhDr. Jiří Smrčka, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. et Mgr. Eva Blinková Pelánová, Ph.D.

Předkládaná BP se na základě scénářů věnuje pěti inscenacím Čechovova *Racka* na prknech českých a převážně pražských divadel od sedmdesátých let 20. století do současnosti. Koncepce a rozvržení práce se jeví jako funkční a velmi zdařilé v tom smyslu, že jednotlivé části na sebe navazují a momenty srovnání jednotlivých inscenací jsou citlivě zvolené a dobře analyzované. Těžiště BP představují přehledová a informativní kapitola 3 („Přehled vybraných inscenací“, s. 19–27) a především analytická kapitola 4 („Komparace inscenací dle kategorií“, s. 28–48). Úvodní části práce – medailonek Čechova a „Literárně-historický kontext“ – se naopak jeví jako povšechné a vzhledem k obecné známosti autora by bylo možné je (v této podobě) vynechat.

Práce je psaná kultivovaným, esejistickým jazykem. Jazykově i věcně je téměř v bez překlepů (až např. na Josef Suchařípa na s. 15, Hamletovský s. 44 aj., přivlastňovací zájmeno jeho/své na s. 44 – k oběma posledním připomínkám viz prosím citát níže). Pokud jde o přehled překladů Čechova u nás, patřilo by se zdůraznit, že vychází z analyzovaných inscenací. Překladatelů dramát je celkově více, „vypadl“ především Ladislav Fikar. Poznátky, k nimž autorka dochází, jsou přesvědčivě formulovány, a to věcným, přehledným a často i elegantním způsobem (s. 44–45): „Stejně jako Hamlet, který se cítí zrazen svou matkou Gertrudou a jejím rychlým sňatkem, Treplev vnímá matku jako příčinu jeho vnitřní stagnace a neschopnosti realizovat své ambice. Tento konflikt, mezi synem a matkou, je plný nevyřčených emocí, frustrace a nepochopení, což vede k hluboké tragédii, která je zčásti založena na Hamletovském vzoru. Vztah a tragika z něho pocházející je zde umocněn právě i zpřeházenou posloupností děje, kdy se Treplev vyjadřuje o své touze po sebevraždě ještě před svou uměleckou a milostnou kolizí. Z těchto okolností je jasné, že důvod jeho touhy po smrti musí být hlubší a pravděpodobně z větší části pochází právě z neschopnosti vyřešit absentující vztah s matkou. Motiv nečinnosti, který je tak charakteristický pro Hamleta, je v tomto pojetí zřetelný ve Treplevově vnitřním zápase mezi ideály a realitou.“ Ve smyslu Čechovova „realismu“ či tematizace životní banality by se dalo možná doplnit, že na rozdíl od Hamleta je Treplev pasivní také prostě z nedostatku finančních prostředků. Může sice zasílat své povídky do časopisů, ale chybí mu – na rozdíl od matky a Trigorina – prostředky, aby se intelektuálního života ve městě také přímo účastnil.

Vytčený úkol předat čtenáři srovnání pěti inscenací téhož dramatu je poměrně náročná

disciplína a je třeba konstatovat, že Kateřina Košvancová nesrovnává mechanicky a své závěry zbytečně neopakuje. Naopak se zdá, že interpretační klíče uplatněné v kapitole 4 za sebou následují ve sledu, který umožnil postupné pronikání ke stále jemnějším interpretačním aspektům Čechovova textu. Zvláště závěrečné podkapitoly „Umění a jeho obroda“, „Hamletovské motivy“ a „Aspekt smrti“ bych považovala za opravdu zdařilé. Kvalifikační práce se opírá o relevantní literaturu, a to invenčním a samostatným způsobem. Ráda ji doporučuji k obhajobě.

Otázka k lednové obhajobě: Z pohledu interpretačních možností *Racka* vychází srovnání pětice českých inscenací velice hezky; podle jakého klíče byly inscenace vybrány?

V Praze dne 1. prosince 2025

Eva Blinková Pelánová
Podpis